

Rom. V kratkem

Oznani ti ne morem, kdo da sem;
Ime, o sveta, zaničujem sam,
Le, kar sovražno tebi se glasi.
Raztrgal bi ga jaz, če b'lo bi v pismih!

Jul. Uhó ni pilo sto besed še moje

Od ustnic teh, in glas že znan mu je.

Al nisi Romeo Montagovi?

Rom. Oboje ne, če se ti ne dopada.

Jul. Kako dospel si sem, s katerim namenom? —

Visok je zid, doplezat' ga težavno.
Pomisli, kdo da si, ker bil bi zgubljen,
Če eden mojih stricev tú te najde.

Rom. Priplaval na perutih sem ljubezni:

Ljubezni ne strašijo zidi, bregi;
Kar le ljubezen zna, začinja srčno;
Zato me ne plašijo strici tvoji.

Jul. Če te zasačijo, te umorijo.

Rom. Nevarnejše mi tvoje so očesa,
Kot meči stricev vseh. O, glej prijazno,
In močem vstavim se razkačenim.

Jul. Za svet ne htela bi, da bi te vid'li!

Rom. Temnotne noči plašč me jim zakrije.

Če me ne ljubiš, naj me vjamejo!
Še bolje, če jih jeza me pokončá,
Kot da bi živel večno in — brez te!

Jul. Kdo sèm na toti kraj te vodil je?

Rom. Ljubezen mi ga iskat je velela;
Podala mi je um, jaz ji očesa.
Nisem veslar, al če bi daleč b'la,
Kot breg, po katerem daljno morje rije,
Za takšen biser stavil bi življenje!
(Konec prihodnjič.)

Slovstvo.

* *Technisches Polyglott-Onomasticum oder Wörterbuch der Namen der geistlichen, Civil- und Militärwürden und Chargen, der Professionisten, Künstler und Handwerker, der Grade der Bluts- und Eheverwandtschaft, nebst anderen charakteristischen Benennungen in sieben Sprachen (deutsch, italienisch, französisch, englisch, slovenisch, lateinisch und griechisch) und dem friaulischen Dialecte. Verfasst von Josef Vuk, Weltgeistlicher etc. in Görz.*

Pod tem naslovom je začel izhajati v Gorici slovník, kateri, kakor prvi vezek kaže, vtegne res dober pomočnik biti vsakemu, kdor potrebuje besed iz gori omenjenih vrst. Cela knjiga bode imela blizo 400 strani; vsak mesec izhaja en zvezek po troje pól, ter veljá 50 krajc. nov. dn., ki se plačajo po sprejemu zvezka. Naročila sprejemajo vse škofijske pisarnice in veliki knjigarji v Trstu in Gorici.

Dopisi.

Iz Gorice 7. marca. † — Sinoči, v nedeljo večer, bila je v naši čitavnici zopet „beseda“; začela se je s tombolo. Po tomboli je nastopilo petje z godbo. Po prvem čveterospevu „Milovan-u“, ktereга so štirje mladiči čitavniškega pevskega zbora prekrasno prepevali, jame gosp. Bonetto iz Basana, še mlad umetnik, veliko harmoniko prebirati. Skoro vse je bilo iz „Trovatora“ vzeto, in zares čarobno je igral „Ciganko“ in „Misere-re“. Težavnemu godalu, kakoršno je velika harmonika, je ta mož popolnoma kos; pestuje ga mirno in očem prav ugodno. Med harmoničnimi godbami pa nas je razveseljevalo lepo petje našega zbora. Dobra misel je prišla čitavničnemu odboru na pamet, si učiteljske pripravnike za pevce pridobiti. Častito ravnateljstvo normalnih šol je radovoljno in prijazno mladičem dovolilo v čitavnici pevati, in gotovo le v največi prid pripravnikom samim. Tako se oni zraven pičlega obli-gatnega nauka godbe lahko še djanski in večkrat vadijo v petji, in sicer v petji slovenskem, kar jim

bo na prvi mah v bodoči službi dobro rabilo in srca ljudi pridobivalo. Tudi se ti mladenči čitavničnih veselíc udeležujejo in imajo tako več priložnosti priti med ljudi izobražene in uljudne. Da bodo taki učitelji, ki so se že v mestu domačega duha in ljubezni narodnega petja, zraven pa tudi uljudnosti navzeli, pozneje na selih omiki našega naroda bolje stregli, to je očitvidna stvar; želeti bi bilo, da bi se priložnost takega izobraževanja tudi v drugih slovenskih pripravništvih šolskim odgojencem na roko dala. Trkajte, da se vam odpré. — Prelepo spevanega čveterospeva „Milovan“ sem že omenil; celi zbor pa je pel: „Kje dom je moj“ od prejšnjih različno in prav ukusno sostavljen napev, — „hrvačko četvorko“, — „Šablenko“ in nazadnje čvrsti „Naprej.“ V vseh pesmih so se izkazali pevci vrlo lepo. Čestitamo si mi udje, da imamo take izvrstne pevce; vi pevci pa ne ogibajte se truda, ktereга vam pevske in godbene vaje zadevajo; dobiček te umetnosti je v človeški družbi obilen, ter razveseljuje, nježi in zvišuje duše nad potoni pozemskih nadlog in temnih skrbi. — H koncu naj še izrečemo eno željo zastran čitavničnih veselíc. Do sedaj so zabave bile malo ne samo ob nedeljah, kar zunanje ude, posebno čestito duhovščino zadržuje v mesto priti. Ali bi se ne dala kaka večja svečanost te spomladi osnovati, ktera bi bila delaven dan, in h kateri bi se od zunaj mnogo udov in drugih ljudi povabilo? Jaz mislim na veliko besedo, kakoršna se je lansko leto v naši čitavnici obhajala. Se vé da taka potrebuje mnogo pripravljanja in posla. Poskusite, gospodje odborniki! Na to „božja pomoč!“

Iz Trsta 12. marca. Jeli primeren odgovor v zadnjih „Novicah“, ki ga je dal gosp. Cegnar (namest gosp. Arcona) na moj dopis, naj pravično sodijo slovenski jezikoslovci ali še druzi tudi po razglasu, ki ga utegnejo najti v „Osserv. Triest.“ pod šte. 6 t. l., in po omenjenem mojem dopisu. Kdo da je bil prestavil tisti razglas iz nemškega, nisem vedil, kadar sem napravljaj dopis. Pa kaj zato, ko bi bil tudi vedil? Al ni morda celo hvale vredno, če se kdo trudi kakor si bode za popravo našega jezika, da vsak Slovenec lahko razumeva, kar se v njem piše? — Pa saj tudi gosp. Cegnar je trdil ob neki priložnosti, da ni prav slovenski rečeno „neposredni davki“, „čeznavaden priklad“ i. t. d., in vendar zdaj brani prestavo, o kateri je govorjenje! — Ako je res, da tudi v mojem sestavku, ki je bil tiskan v „Slov. Glasniku“, se po njegovi opazki nahaja veliko (50) pogreškov (germanizmov i. t. d.), drago bi mi bilo, ako bi mi jih on pismeno zaznamoval;*) ker ravno po tem bi morebiti najbolje utegnil dokazati, kako napčno da je gosp. vrednik popravil (?) mojo pisavo. Gosp. Cegnar se pa sicer jako moti, ako misli, da le osem pogreškov sem dozdej našel v njegovih dosadanjih spisih kakih si bodi. Jez bi mu jih utegnil imenovati še veliko število. Kar se sicer mene tiče, nisem pač nikdar trdil, da pišem prav redno. Taka trditev bi bila pa gotovo tudi prenemodra! Pisal sem sicer, da tudi moje dela naj se kritikujejo brez nobenega obzira, in da kritika je sploh zelo potrebna, ako hočemo, da bolje delamo, in da — napredujemo.**) J. V. G.

*) Ne nahajam (!) pa, se v tej zadevi k njemu potruditi, ker nimam časa za to. Pis.

**) S tem sklenemo javno debato. Kar ste nam, častiti gospod, sicer naznanili o oni govorici čitavnični, nas prav tako malo žali kakor slovenske pisatelje, katerim vsem je bil oni „poklon“ namenjen. Znano je, da prav po Evinem grehu so nekteri naši rojaki podedovali misel (abcedna vojska od leta 1832 je že tega priča), da edini oni le razumejo jezik slovenski in da abcedarija in slovnica stojite nad vsemi vedami človeškimi; da le to znaš, če tudi druzega malo, dobrotnik si človeštvu. — In kdo jim bode kratil veselje take monomanije! V „Mu-

Iz Idrije 10. marca. — God slovanskih aposteljnov sv. Cirila in Metoda so naši vrli pevci jako lepo praznovali. Peli so ob 10. dopoldne pri sv. maši, ktero so gospod dekan služili, slovensko mašo Riharjevo, pesem sv. Cirila in Metoda, besede Virkove, napev Gnezdov, in dve latinski pesmi. Vidilo se je, kako globoko so vsem nazočim krepki glasovi našega že zlo utrjenega zbora v srce segali; posebno ginljiva je bila pesem sv. Cirilu in Metodu. Prav praznično je bilo to obhajilo, ker nenavadno velika množica ljudi, skoraj kakor o praznikih, je bila pri ti sv. maši. Nadjati se moremo, da bodo naši pevci ta vsacemu Slovanu znameniti god vsako leto tako lepo praznovali. Slava tedaj idrijskim pevcem in njih pevovodju g. J. Gnezdu!

Iz Ljubljane. Veliki zbor pravoznanskega društva 10. dne t. m. je izvolil za svojega predsednika Njih ekscelencijo cesarskega namestnika gospoda barona Schloissnigga, za podpredsednika svetovavca deželne sodnije gosp. Brunner-a in pa c. kr. državnega pravdnika gosp. dr. žl. Lehmana. Po predlogu družbenega predsedništva so bili za častne ude izvoljeni: Njih milost knezoškof ljubljanski dr. Jernej Widmer, Njih eksc. baron Latterman, predsednik pravoznanskega društva v Gradcu, grof Wartensleben v Berlinu, dr. Schenk na Dunaji, — na predlog dr. Ahačičev pa Njih eksc. grof Anton Auersperg. Govor dozdanjega predsednika žl. gosp. Strahl-a je bil z veliko pohvalo sprejet; kazal je v obče, da društvo na vsako stran lepo napreduje. To je po tem še bolj na drobno razložil prvi društveni tajnik gosp. dr. Etbin Costa, pa pri tej priliki tudi zamolčal ni, da celó vsem pravičnim dolžnostim društvo vendar ni zadostilo še dosihmal, ker, na priliko, za narodni jezik o pravoznanskih zadevah ni še nič storilo. Društvo šteje 144 udov, je imelo lani 11 sej, na svetlo je dalo 13 pól svojega časnika, knjigarnica njegova ima že nad 650 zvezkov.

— V pismu, ki ga je novoizvoljeni predsednik c. k. deželne nadsodnije v Gradcu baron Lattermann razposlal 1. dne t. m. vsem c. k. sodnijam na Štajarskem, Koroškem in Kranjskem, in v katerem kaj lepo razklada svoje dolžnosti pa tudi dolžnosti vseh njemu podložnih sodnij, ter prosi vzajemne pripomoči c. kr. državnih pravdnij, advokatov in notarjev, nahajamo tudi sledeče pomenljive besede: „Prilastiti si pa tudi morate znanje deželnih jezikov, zakaj sodnik more le tedaj uspešno delati, ako more z ljudstvom govoriti v njegovem jeziku. V to Vam bodem, kolikor bodem mogel, prilike dal.“

— Laib. Zeitg.“ je omenila unidan povodenj, ki je silno škodo naredila na ljubljanskem mahu (močvirji). „Novice“ so iz rok izvedenega moža dobile bolj na drobno popis one povodnje, kakoršne ni bilo od leta 1827, ko so začeli ljubljansko močvirje na suho devati. Blizo peti del mahú, kacij 5 do 6000 orolov zemlje, je bil zadnjo jesen obsejan z ozimno ržjo; že to seme iznaša, samo po 2 vagána na oral, 10 do 12.000 vagánov rži ali pa denarja, vagán po 3 fl., 30 do 36.000 fl. Ako se pomisli, da vsak vagán setve dá najmanj 6 vagánov pridelka, mora vsega 60 do 72.000 vagánov biti v vrednosti 180.000 do 216.000 fl. Kmali se bode vidilo, koliko tega pridelka je potopila voda. Bog daj, da bo škoda manja, kakor se zdaj misli, ker pomladanske povodnje niso žitu tako nevarne kakor jesenske. Ker je jéz v cesarskem grabnu odtok vode očividno overala, je pač živa potreba bila, da bi se bila ob pra-

vem času odpravila; al kakor trdimo potrebo te odprave, ker bi se bila, kakor slišimo, jéz po pogodbi že pretaklo jesen podreti morala, ravno tako ni bilo prav, da se je v petek z nekako silo podrla, ako se pomisli na postavne nasledke njene. Res, da „sila kola lomi“; al pomagalo se zdaj polju ni veliko več, ko je povodenj že toliko dní trpela; kmali v začetku, ko bi bili prišli mahárji naznanit dotični komisii, da jim tolika škoda žuga, bi se s tem bilo gotovo pomagalo, še predno je povodinj z vso silo razsajala. — Ko je Ljubljana zopet tekla po novi strugi Gruberjevega kanala, je voda res neznano hitro padla; to nam je očiten dokaz, da brž ko ne, je ta velika povodenj bila poslednja na mahu.

— 6. dné prihodnjega meseca se bosta v Postojni po očitni dražbi prodala gozda, ki spadata k cesarski grajščini postojnski, in sta zdaj lastnina dunajske banke. Prodala se bosta namreč: a) Gozd Golobičev v katastralni srenji postojnski, ki je 983 orolov in 1568 sežnjev velik. Njemu spada tudi lovska pravica in logarjeva hiša na Uncu. b) Hrastje (dobje) v srenji košanski, ki meri 120 orolov in 330 sežnjev. Izključena cena za gozd Golobičev je 240.000 gold., za hrastje v Košani pa 25.000 gold.

— Slavni naš rojak misijonar Pirc je v pondeljek opoldne zapustil Ljubljano in se vrnil čez Dunaj v Ameriko nazaj. Duhovne pripomoči je dobil na Slovenskem: enega duhovna in 11 bogoslovcev; potrebuje jih pa še več, ki jih misli na Nemškem in zlasti na Francozskem dobiti. Poslovil se je blagi starček od nas s žalostinko, da se ne vidimo več. Bog mu daj še mnogo let uspešne delavnosti njegove!

— „Beseda“ v čitavnici v nedeljo, ktero so počastili Njih ekscelencija c. kr. namestnik baron Schloissnigg, gosp. deželni glavár baron Codelli in 10 deželnih gospodov poslancev, se je odlikovala ne le po visokochastitljivih gostih, temuč tudi po izvrstni produkcii lepe overture k Balféovi operi „Ciganki“ in premični „Polki“ Fabjanovi, ki ju je čitavnični orhester igral, in po gledišni, čeravno že 74 let stari, leta 1848 vdrugič in zdaj vtretjič oživljeni igri „Županova Micika“. Komična rola „Glažkova“, že sama po sebi presega vse druge, pa jo je gosp. Drašler tudi s takim humorom igral, da brž jutri stopi lahko na javni oder. Al tudi trojica: modri župan (g. Grazelli), ljubeznjiva hčerka njegova Micika (gospodičina Nolliova) in ženin njeni korenjaški Anže (gosp. Vidic) so mu v velikih svojih predmetih tako izvrstno privdarjali, da bilo je res pravo veselje; tudi kmetiška obleka vseh je bila lepo izbrana; vrh tega je ženin Anže Fleišmanovo prelepo pesem „Kranjski fantje mi smo mi“ s svojim čarobnim glasom tako navdušeno pel, da jo je moral dvakrat peti. Pa tudi ostale tri manjše role mestjanskih oseb so bile v dobrih rokah gospodičine H. Tomanove (Podgorska), ki ima vse lastnosti za take gosposke igre, gospoda Tisena (Süssheima) in pa gospoda Drenika (Windberg), ki vsi so pomogli k izvrstni izvršbi „Županove Micike“. Pa še imamo s posebno pohvalo imenovati 4 gospode pevce, ki so pred oknom Micikinim z lepo vbranimi pesmicama povzdignili veseli večer. Na koncu igre je glasna pohvala donela vsem gospodičinam in gospodom, ki so bili deležniki prve slovenske in zato še zgodovinsko imenitne igre, s ktero smo končali zimske „besede.“

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Dunajski vladni časnik „Wiener Zeitg.“ razgláša veliko število vojakov, zdravnikov in duhovnov, ktere je zavoljo zaslug v danski vojski Njih Veličanstvo cesar po sklepu od 10. t. m. poslavo s častnimi redi, križi in pohvalnicami. — Kakor se bere, je avstrijska

senalmanach-u“ je nekđaj v dolgem sestavku po citatih dokazoval Kotzebua, da Góthe ne zná pisati nemški! — zakaj bi tudi mi ne imeli — Kotzebuov, čeravno nimamo Góthetov? Vred.